

Nieuwe Energie Overijssel

versnellen door te verbinden

WIJ ZIJN DE ENERGIE ACHTER DE TRANSITIE

Roelof Jan
Naaktaehouwer

Evenlien
Zinkweg
Arkone

Utsen de Boer

Timo Veen
Hoonherst

MISSIE 2026 - WERKSESSIE 6

**BOUWSTENENDOCUMENT, BESTUURLIJK
PROCES, BEWONERS EN VERVOLG**

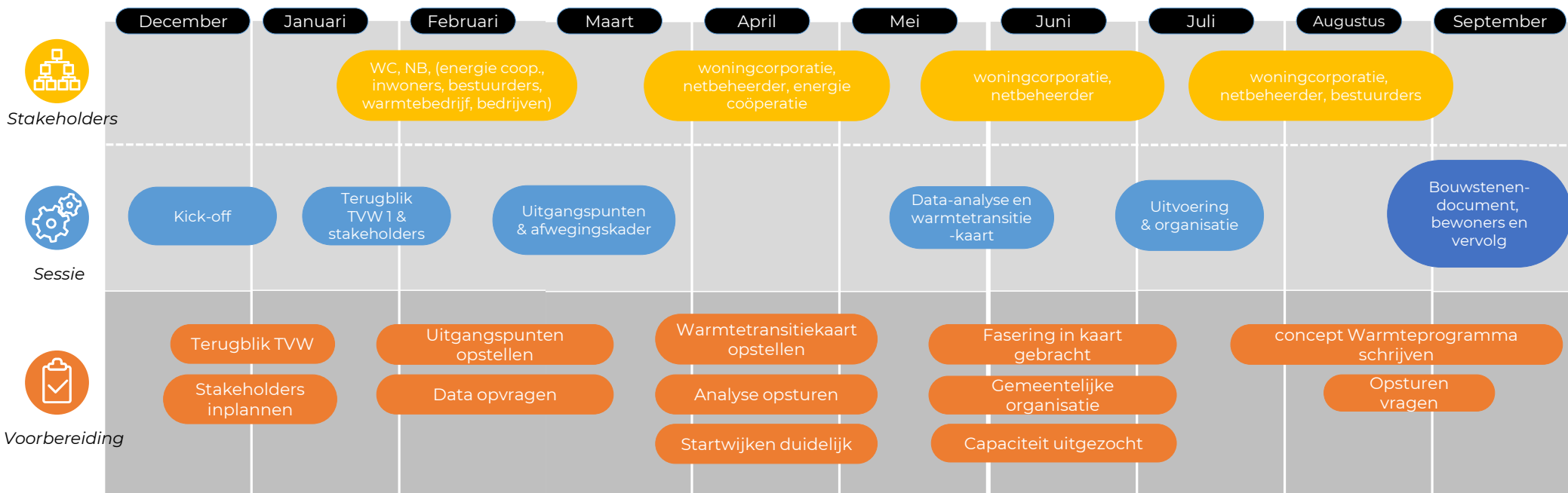

Nieuwe Energie Overijssel
versnellen door te verbinden

12 SEPTEMBER 2024

Overzicht programma Missie 2026

WC= Woningcorporatie, NB = Netbeheerder, WB = Warmtebedrijf

AGENDA VANDAAG

1. Inleiding

- Terugblik werksessie 5
- Doel van deze werksessie

2. Bestuurlijk proces

- Wat is de route om het warmteprogramma vast te stellen?
- Checklist warmteprogramma: welke (on)verplichte onderdelen neem je op en wat is de invloed op de besluitvorming?

3. Bouwstenendocument + betrekken van bewoners en bedrijven

- Gezamenlijk doorlopen van het bouwstenendocument: waar zijn nog vragen of onduidelijkheden
- Hoe betrek je stakeholders, bewoners en bedrijven
- Verplichtingen in het warmteprogramma rondom participatie

4. Afsluiting

- Quiz: wat hebben jullie nog nodig in het vervolgtraject: het vaststellen van het warmteprogramma

TERUGBLIK WERKSESSIE 5

- Bekeken welke acties nodig zijn voor de warmtetransitie in jouw gemeente: stimuleren vna energiebesparing en/of begeleiding van de stappen naar aardgasvrij
- Inzicht krijgen in wie en wat je nodig hebt om de plannen uit het warmteprogramma uit te voeren: intern gemeente, extern met stakeholders.
- Duiding gegeven aan de regierol die je hebt als gemeente

Woon jij aardgasvrij?

DOELEN VAN VANDAAG

1. Inzicht in het besluitvormingsproces voor een warmteprogramma
2. Inzicht in de verplichte en niet-verplichte onderdelen van een warmteprogramma en de invloed ervan op het besluitvormingsproces.
3. Check op het Bouwstenendocument
4. Mogelijkheden voor het betrekken van inwoners, organisaties.

Besluitvormingsproces

Nieuwe Energie Overijssel
versnellen door te verbinden

BESLUITVORMING: PROCEDURE

Het warmteprogramma is een thematisch programma onder de Omgevingswet

- Het warmteprogramma wordt vastgesteld door het college van B&W.
- De besluitvorming moet lopen via de uitgebreide voorbereidingsprocedure (ook wel: uniforme openbare voorbereidingsprocedure)

BESLUITVORMING: UITGEBREIDE VOORBEREIDINGSPROCEDURE

- Uitgebreide voorbereidingsprocedure (ook wel: uniforme openbare voorbereidingsprocedure):
 - **Kennisgeving ontwerp-warmteprogramma** vóór ter inzagelegging
 - Inclusief eventuele plan-mer
 - Het ontwerpbesluit wordt **6 weken ter inzage** gelegd
 - Op het ontwerpbesluit kunnen **zienswijzen** (schriftelijk en mondeling) worden ingediend, door iedereen binnen de gemeente
 - **Het college behandelt alle ingediende zienswijzen** en besluit of zij op basis hiervan het ontwerp-warmteprogramma aanpast. De gemeent reageert op de zienswijzen in een **nota van antwoord**

- Zie volgende slide vervolg.

BESLUITVORMING: UITGEBREIDE VOORBEREIDINGSPROCEDURE (2)

- Vervolg:
 - Het college neemt een **definitief besluit** en stelt het warmteprogramma vast.
 - De gemeente maakt het besluit tot vaststelling bekend via **gemeentebblad**
 - Het besluit tot vaststelling treedt in werking de dag na bekendmaking
 - In principe geen beroep bij bestuursrechter mogelijk

BESLUITVORMING: BETREKKEN RAAD

Betrekken gemeenteraad: altijd verstandig

- De raad heeft formeel geen rol in de besluitvorming
- Toch is het raadzaam om de raad wel te betrekken, in ieder geval om de volgende redenen:
 - Het warmteprogramma bevat vaak (vernieuwde) kaders, zoals doelen en uitgangspunten die nog niet in de Omgevingsvisie staan. De raad stelt een Omgevingsvisie vast, dus het is belangrijk dat de raad achter deze kaders staat.
 - Door nieuwe wetgeving, en vooral de aanwijsbevoegdheid, kan de gemeente actief sturen op het afsluiten van de aardgasvoorziening voor woningen.
 - De warmtetransitie is voor veel raadsleden een relatief nieuw en politiek gevoelig thema, omdat het raakt aan de woning van inwoners.

BESLUITVORMING: WARMTEPROGRAMMA EN OMGEVINGSVISIE

Het warmteprogramma beschrijft hoe je de Omgevingsvisie tot uitvoering gaat brengen op het thema warmte. In het warmteprogramma staat hoe de gemeente de komende 10 jaar de beleidsdoelen voor de warmtetransitie gaat bereiken.

- Veel omgevingsvisies beschrijven op hoofdlijnen hoe de gemeente klimaatneutraal gaat worden, en wat voor inspanningen hierbij passen.
- In de Omgevingsvisie staat vaak nog niet wat de belangrijkste kaders zijn waarbinnen dat gebeurt, zoals:
 - Tussendoelen voor bijvoorbeeld 2030 en 2040
 - Uitgangspunten, leidende principes voor de ontwikkeling en uitvoering van beleid
 - Voorkeursoplossingen voor duurzame warmte per wijk/gebied in de gemeente

Wat voor invloed heeft dit op je proces voor het warmteprogramma?

BESLUITVORMING: RAAD

1

**Warmteprogramma bevat
nieuwe kaders die
ontbreken in
omgevingsvisie**

1. Warmteprogramma borduurt niet voort op de Omgevingsvisie
2. De raad moet wat vinden van deze kaders en uitgangspunten
3. Kadernotitie laten vaststellen door raad vóór opstellen/vastellen Warmteprogramma.

2

**Het warmteprogramma
bevat geen nieuwe kaders**

1. Warmteprogramma sluit aan op de omgevingsvisie
2. Betrek je raad in ieder geval ter consultatie, en benut hun inbreng voor het opstellen van het warmteprogramma

Onderdelen warmteprogramma en besluitvorming

Nieuwe Energie Overijssel
versnellen door te verbinden

Verplichte onderdelen warmteprogramma

1. Vastgesteld door B&W, inclusief tijdspad;
2. Voldoet aan eisen art. 4.25a Besluit kwaliteit leefomgeving;
3. Voldoet aan eisen voor (eventuele) MER, en;
4. Voorbereid met uniforme openbare voorbereidingsprocedure (afd. 3.4 Awb)

Toelichting eis 2: Voldoet aan eisen art. 4.25a Besluit kwaliteit leefomgeving;

1. Een warmteprogramma bevat in ieder geval:
 - a. een overzicht van de locaties en het aantal daarin aanwezige gebouwen en milieubelastende activiteiten waar aan de slag wordt gegaan,
 - b. een overzicht van het aantal gebouwen dat ter voorbereiding op het aardgasvrij maken naar verwachting wordt geïsoleerd;
 - c. een overzicht van de per locatie toegedachte energie-infrastructuur ter vervanging van de aansluiting op gas,
 - d. een beschrijving van de totale kosten voor de maatschappij die de realisatie van de toegedachte energie-infrastructuur met zich meebrengen;
 - e. een beschrijving van de verwachte gemiddelde warmtebehoefte van de gebouwen, bedoeld onder a en b, aan het begin en het einde van die periode
2. Een warmteprogramma bevat ook een beschrijving van de uitvoering en de resultaten van het vorige warmteprogramma met een samenvatting van de in het eerste lid, onder a tot en met e, bedoelde elementen.

OPFRISSEN BELANGRIJKSTE BEGRIPPEN

- Aanwijsbevoegdheid
- Warmtekavel

WELKE ONDERDELEN ZIJN VERPLICHT IN EEN WARMTEPROGRAMMA?

Waar de gemeente de komende 10 jaar de aanwijsbevoegdheid wil inzetten is het met name van belang om een duidelijke afbakening op te nemen van het gebied waar dit voor geldt.

Per gebied:

- Afbakening gebied (aanwijzen warmtekavel)
- Aantal aanwezige gebouwen in gebied
- Milieubelastende activiteiten waarop gemeente aanwijzbevoegdheid wil inzetten
- Aantal gebouwen met isolatieopgave in gebied
- Verwachte energie-infrastructuur aardgasloze warmte
- Totale nationale kosten voorziene warmteoplossing
- Verwachte gemiddelde warmtebehoefte begin en einde looptijd warmteprogramma

WELKE ONDERDELEN ZIJN VERPLICHT IN EEN WARMTEPROGRAMMA?

Aanwijsbevoegdheid

Alleen voor gebieden waar afsluiten van de aardgaslevering past door de beschikbaarheid van een duurzame warmteoplossing:

- Warmtenet
- All electric

Groen gas: wordt komende jaren bijgemengd in aardgaslevering, dus geen afsluiting van aardgasnetwerk.

Hybride: geen afsluiting levering aardgas, want aardgas blijft onderdeel van hybride tussenoplossing.

WELKE ONDERDELEN ZIJN VERPLICHT IN EEN WARMTEPROGRAMMA?

Terugblik op de uitvoering en resultaten vorige warmteprogramma

- TVW geldt als warmteprogramma (overgangsrecht)

WELKE ONDERDELEN ZIJN VERPLICHT IN EEN WARMTEPROGRAMMA?

Plan-mer plichtig of onderzoeksplichtig?

- Alleen in specifieke gevallen.
- Zie voorwaarden MER-commissie

voor het afvangen van CO ₂ -stromen met het oog op geologische opslag overeenkomstig Richtlijn 2009/31/EG (PbEG L 140).	die niet onder onderdeel C van deze bijlage vallen.	2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet.	bestu artikelen van die wet.
De aanleg, wijziging of uitbreiding van een buisleiding voor transport van warm water of stoom.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: 1°. Een buisleiding met een diameter van 1 meter of meer, en 2°. Een lengte van 10 kilometer of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet.	De va bedo lid, of Wet r wel, t daarv artike wet d wijzig voorz
Een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op 1°. een functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer van water, natuur	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en de	De va inrich artike inrich dan v

Verplichte onderdelen: voldoet aan de eisen voor een (eventuele) MER

- Als het warmteprogramma een kader vormt voor MER-(beoordelings)plichtige projecten moet er een PlanMER worden opgesteld.
- Voor o.a. de onderstaande activiteiten geldt een m.e.r.-(beoordelings)plicht:

m.e.r.-plicht

- Onttrekken van meer dan 10 miljoen m³ water per jaar
- Thermische centrales en verbrandingsinstallaties met een vermogen van meer dan 300 MW

m.e.r.-beoordeling verplicht

- Geothermische boringen,
- Onttrekken meer dan 1.5 miljoen m³ water per jaar
- Transportleiding met een diameter >1 meter en langer dan 10 km
- Industriële installatie voor productie warmte, elektriciteit en stoom, > 200 MW

Plan-m.e.r.

- Ontwikkelingen zijn voorzien waarvoor een passende beoordeling gemaakt moet worden voor Natura 2000-gebieden

Borging warmte in omgevingsplan en -programma

**Uitwerking
omgang MER**

In de vereisten van een warmteprogramma is de omgang met MER opgenomen

T.o.v. periode 2019-2021 is door de MER-commissie duidelijkheid gegeven of een plan MER-(beoordelings)plichtig is of niet.

De warmtebron en/of infrastructuur is nu al duidelijk en groot in mogelijke effecten

voor het afvangen van CO₂-stromen met het oog op geologische opslag overeenkomstig Richtlijn 2009/31/EG (PbEG L 140). die niet onder onderdeel C van deze bijlage vallen. 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet. bestu artik van d zijn.

De aanleg, wijziging of uitbreiding van een buisleiding voor transport van warm water of stoom. In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: 1°. Een buisleiding met een diameter van 1 meter of meer, en 2°. Een lengte van 10 kilometer of meer. De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet. De va bedo lid, oi Wet r wel, t daarv artike wet d wijzig voorz

Een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan. In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op 1°. een functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer van water, natuur De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en de De va inrich artike inrich dan v

WELKE ONDERDELEN ZIJN NIET VERPLICHT IN EEN WARMTEPROGRAMMA?

- Uitgangspunten*
- Voorziene warmteoplossing voor alle gebieden*
- Fasering van gebieden/aanpakken tot 2050
- Collectieve aanpakken na 2035 met aanwijsbevoegdheid
- Collectieve aanpakken gebieden zonder aanwijsbevoegdheid
- Niet-collectieve/gemeentebrede activiteiten: bijvoorbeeld aanpak isolatie/energiebesparing of warmtepompen

*: Kunnen later worden opgenomen in herijking Omgevingsvisie

WELKE ONDERDELEN ZIJN NIET VERPLICHT IN EEN WARMTEPROGRAMMA? (2)

- Verdeling warmtebronnen: bronnenstrategie
- Verkennend onderzoek
- Strategie i.r.t. capaciteit e-net
- Samenwerking met andere gemeenten en stakeholders
- Nieuwbouwplannen
- Evaluatie en monitoring

WELKE ONDERDELEN ZIJN NIET VERPLICHT IN EEN WARMTEPROGRAMMA? (3)

Nieuwbouwplannen opnemen in warmtprogramma als:

- Gebruik schaarse warmtebronnen
- Impact op beschikbare netcapaciteit e-net
- Aantal aansluitingen op warmtenet: impact business case

BREAK OUT: HOE ZIET HET BESLUITVORMINGSPROCES ER IN JOUW GEMEENTE UIT?

- Om meer gevoel te krijgen hoe het besluitvormingsproces er in de praktijk uitziet in jouw gemeente gaan we in 3 of 4 groepjes aan de slag met de volgende twee vragen:
 - 1. Welke verplichte onderdelen bevat het warmteprogramma (waarschijnlijk)?**
 - 2. Welke onverplichte onderdelen wil je ook opnemen in het warmteprogramma?**
 - 3. Hoe beïnvloedt dit het besluitvormingsproces in jouw gemeente?**
- Na afloop van de break out komen we weer plenair samen en bespreken we de resultaten van de verschillende groepjes

Pauze

INVULLEN VAN HET BOUWSTENENDOCUMENT

Samen doorlopen van de inhoud

- In elke werksessie hebben we nieuwe bouwstenen in het bouwstenendocument behandeld
- Hebben jullie nog vragen of zorgen? Zijn er onderdelen waar je nog hulp nodig hebt?

Behandelde bouwstenen

- Werksessie 1: inhoud en verplichte onderdelen van het warmteprogramma
- Werksessie 2: terugblik op de activiteiten uit de TVW
- Werksessie 3: opstellen uitgangspunten
- Werksessie 4: data-analyse en besliscriteria voor fasering
- Werksessie 5: uitvoeringsparagraaf en (gemeentelijke) organisatie warmtetransitie
- Werksessie 6: verplichte en vrijwillige onderdelen, bestuurlijk proces, betrekken van bewoners

Betrekken van bewoners en bedrijven

Nieuwe Energie Overijssel
versnellen door te verbinden

PARTICIPATIE VAN BEWONERS

Waarom?

- De transitie naar aardgasvrij is niet alleen een technologische en economische uitdaging, maar vereist ook sociale verandering.
- Het succes van de transitie hangt sterk af van de mate waarin bewoners betrokken en geactiveerd worden.
- Door inwoners te informeren en te onderzoeken wat zij belangrijk vinden in de warmtetransitie creëer je draagvlak.

Hoe?

- Er zijn veel verschillende manieren voor het betrekken van bewoners, afhankelijk van wat op dat moment behulpzaam is.
- Voor het warmteprogramma is de terinzagelegging verplicht.
- Overige veel gebruikte methoden: bewonersavond, (online) enquête, met een koffiekar de straat op, brief of flyer aan huis, berichten op social media / (buurt)krant, meedenkgroep, etc.

PARTICIPATIE VAN BEDRIJVEN & ONDERNEMERS

Waarom?

- Voor bedrijven en ondernemers heeft de overstap naar aardgasvrij soms niet veel prioriteit
- Aan de andere kant kan de warmtetransitie wel veel invloed hebben op de bedrijfsvoering
- Het maken van isolatiestappen en de stap naar een aardgasvrije oplossing kan (op termijn) veel kosten besparen.
- Ook zijn er samenwerkingsvormen mogelijk, waar bedrijven zelf niet altijd aan denken

Hoe?

- Er zijn verschillende manieren voor ondernemers om aan de slag te gaan. Bijv. het uitvoeren van een energie / isolatiescan, samenwerking aan bijvoorbeeld een gezamenlijk lokaal warmtenet op een bedrijventerrein, of het delen van een gezamenlijke warmtebron zoals bijv. een WKO, aquathermie of ondiepe geothermie
- Ook voor ondernemers is het van belang om ze goed te betrekken bij het thema, bijvoorbeeld door ze te laten participeren in een klankbordgroep.

PARTICIPATIE ALS VERPLICHT ONDERDEEL WARMTEPROGRAMMA

Terinzagelegging

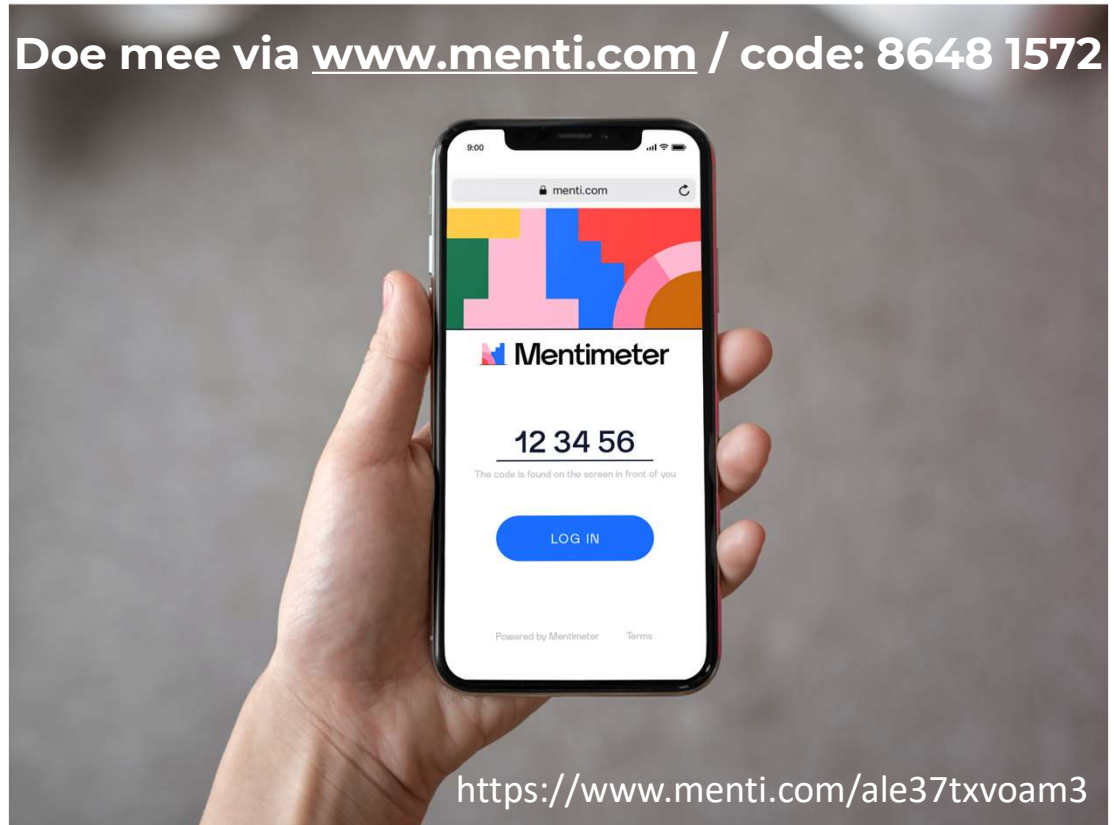
- Een participatie onderdeel binnen het warmteprogramma verplicht, namelijk de terinzagelegging van het concept besluit Warmteprogramma
- Vindt plaats voordat het warmteprogramma naar het college en de raad wordt gestuurd
- Het concept besluit wordt ter inzage gelegd voor een periode van 6 weken
- Gedurende deze 6 weken kunnen belanghebbenden zienswijzen indienen tegen het besluit
- Voorafgaand aan de terinzagelegging geeft de gemeente in het Gemeenteblad kennis van het besluit.

VERVOLG

- Dit is de laatste werksessie in de reeks van 6
- De volgende stap is een vastgesteld warmteprogramma.
- Hierbij een aantal vragen in een mentimeter quiz om een zo goed mogelijk beeld te krijgen bij wat jullie daarin nodig hebben
- Tevens evalueren we via deze rout het werkspoor missie 2026

Doe mee via www.menti.com / code: 8648 1572

VRAGEN?

Silke Nieuwenhuis

- Coordinator missie 2026
- Silke.nieuwenhuis@arcadis.com
- Tel: 06-31031845

Marlijne ten Houten

- Learning specialist missie 2026
- MarlijneH@frisseblikken.com
- Tel: 06-13317770

Nieuwe Energie Overijssel
versnellen door te verbinden